

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA / ESIOPETUSSUUNNITELMA - Ohjaavia kysymyksiä ja esimerkkikirjauksia

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

1. Perustiedot

Lapsen nimi	Syntymäaika
Varhaiskasvatuksen / esiopetuksen toimipaikka ja ryhmä	
Huoltaja/huoltajat/muu laillinen edustaja	
Huoltajan/huoltajien/muun laillisen edustajan yhteystiedot	
Yhteydenpitoon liittyviä lisätietoja (esim. yhteis-/ yksinhuoltajuus, turvakielto yms.)	

2. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman / esiopetussuunnitelman laatiminen

2.1 Laatumisesta vastaava henkilö ja tämän yhteystiedot PVM
2.2 Muut laatimiseen osallistuneet henkilöt: huoltajat/henkilöstö/asiantuntijat PVM
2.3 Miten lapsen näkökulma ja mielipiteet otetaan huomioon (esim. henkilöstön ja vanhempien tekemissä lapsen haastatteluissa esiin nousevat asiat - ”Lapsen haastattelu vakassa”/”Lapsi kotona” -lomakkeet) xx.xx.2022 Kysimme Nealta, mikä häntä auttaisi parhaiten rauhoittumisessa: ”Ku mulla on se koira, se painaa tästä näin (näyttää jalkaa) ja ne ei liiku. Ei tuu vauhikas olo. Hyppiminen kans auttais.” → Käytetään painokoiraa paikallaan istumista vaativissa tilanteissa ja lisätään toiminnallisuutta sekä taukojumppia ohjattuihin toimintoihin. Lapsi kertoi haastattelussa, että kova melu wc- ja eteistiloissa häiritsee. -> Porrastamme siirtymätilanteita entistä paremmin ja toimimme niissä pienryhmittäin sovitun aikuisen ohjaamana. Miten lapsen näkökulma on selvitetty? Mitä on saatu selville ja miten se otetaan huomioon varhaiskasvatuksen / esiopetuksen arjessa?

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA / ESIOPETUSSUUNNITELMA - Ohjaavia kysymyksiä ja esimerkkikirjauksia

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

<p>2.4 Miten huoltajien näkemykset otetaan huomioon ja miten yhteistyö on järjestetty (esim. perheen kielelliseen, kulttuuriseen ja katsomukselliseen taustaan liittyvät toiveet, mm. ”Lapsi kotona” -lomakkeelta keskeiset asiat)</p> <p>xx.xx.2022</p> <p>Päivittäisessä kuulumisten vaihdossa vanhemmat toivovat kuulevansa erityisesti lapsen leikeistä ja kaverisuhteista.</p>
---

3. Monialainen yhteistyö

<p>3.1 Organisaatiot / asiantuntijat, henkilöt ja yhteystiedot</p> <p>xx.xx.2022</p> <p>Neuvolan terveydenhoitaja, Maija Mäkinen Neurolapsykologi, Matti Mikkonen</p>
<p>3.2 Sovitut yhteistyötavat, vastuut ja palvelut (esim. terapiat, konsultaatio, tulkitsemis- ja avustamispalvelut, kuljetukset)</p> <p>xx.xx.2022</p> <p>Huoltajien kanssa sovittu, että varhaiskasvatuksen erityisopettaja on yhteydessä neuvolaan Maija Mäkiseen liittyen Nean kielenkehitykseen, keskustellaan Nean mahdollisuudesta päästä puheterapeutin konsultaatioon.</p> <p>Neurolapsykologi, Matti Mikkonen, tulee seuraamaan Neaa päiväkotiin kahden aamupäivän ajaksi seuraavien kahden viikon aikana. Tämän jälkeen pidämme palaverin, johon osallistuvat psykologi, huoltajat sekä varhaiskasvatuksen opettaja ja erityisopettaja.</p>
<p>3.3 Lapset puheeksi keskustelu</p> <p>PVM</p> <p>OSALLISTUJAT:</p> <p>Huoltajan kanssa tehdyn toimintasuunnitelman pääkohdat (huoltajan suostumuksella)</p> <ul style="list-style-type: none">
•
•
•
<p>Lapset puheeksi neuvonpito</p> <p>PVM</p> <p>OSALLISTUJAT:</p> <p>Huoltajan kanssa tehdyn toimintasuunnitelman pääkohdat (huoltajan suostumuksella)</p> <ul style="list-style-type: none">
•
•
•

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

4. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman / esiopetussuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen arviointi

<p>4.1 Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutuminen (pedagogiikka, oppimisympäristö, toiminnan järjestelyt) xx.xx.2022</p> <p>Olemme harjoitelleet pukemista yhdessä Annin kanssa siten, että henkilöstö ohjaa pukemistilannetta kuvilla ja kannustaa. Näin toimittaessa pukemistilanteet sujuvat hienosti. Jatketaan siis kuvien käyttöä.</p>
<p>4.2 Lapsen tuen arviointi (tukitoimien toteutuminen ja tarkoituksenmukaisuus, tuen vaikuttavuus ja riittävyys) xx.xx.2022</p> <ul style="list-style-type: none">
• Edellisessä kirjauksessa kuvatut tukitoimet ovat olleet pääosin tehokkaita ja toimivia, joten niiden käyttöä kannattaa jatkaa.
• Tilat kuvitettu, toiminnoissa kuvat, aina ei ole mahdollisuutta käyttää kuvia ja se heti vaikuttaa Annin toimintaan. Jatkossa vielä vahvemmin kuvia mukaan.
<p>4.3 Muut havainnot lapselle aiemmin laaditusta varhaiskasvatussuunnitelmasta xx.xx.2022</p> <p>Toimintaterapeutin käyntejä on peruutettu ja lapsi on ollut pitkään osallistumatta suunniteltuun kuntoutukseen.</p>

5. Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Tavoitteet ja toimenpiteet koskevat kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta sekä lapsen tukea.

<p>5.1 Lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet sekä niiden huomioon ottaminen xx.xx.2022</p> <p><u>Tarpeet:</u></p> <p>Millaisessa tilanteessa lapsen on vaikea toimia? Mikä taito lapselta hankalassa tilanteessa puuttuu? (ajattele haaste harjoiteltavana taitona) Miten motivoit lasta taidon harjoittelemisessa? Miten valjastat lapsen vahvuudet avuksi taitojen harjoitteluun ja lapsen sisäisen motivaation ylläpitämiseen?</p> <ul style="list-style-type: none">
• Samu on hyvin kiinnostunut rakentelusta. Isä kertoo, että rakentelee taitavasti kotona Legoista. Samulla lukukäsitteen hahmottaminen on hidasta. Otetaan rakentelu oppimisen tueksi esimerkiksi värien nimeämisen ja lukumäärien harjoitteluun. Henkilöstö nimeää palikoiden värit ja kerrosten määrän.
• Elli on fyysisesti erittäin aktiivinen. Liikunta onkin hänen vahvuutensa ja hän harrastaa sirkuskoulua äidin kanssa. Elli haluaa liikkua paljon myös varhaiskasvatuspäivän aikana. Liikunnallisuus huomioidaan suunniteltaessa ryhmälle toimintaa. Liikunnallisuus huomioidaan myös siirtymätilanteissa, jolloin voidaan siirtyä esimerkiksi sammakkohyppin paikasta toiseen.
• Saran ja äidin kanssa juteltiin, että Sara on innostunut rakentelemaan Duploilla, joiden värejä kertoilee innokkaasti. Suunnitellaan rakentelutoimintaa myös päiväkotiin, samalla käydään värejä ja laajemmin sanastoa (iso, pieni, takana, edessä) läpi.
--

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

<p>5.2 Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle (myös mahdolliset yleisen tuen tai suomen kielen tukemisen tavoitteet) xx.xx.2022</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kannustetaan Arttua osallistumaan ryhmätilanteissa. Isossa ryhmässä (kun ympärillä paljon lapsia, aikuisia, ääniä ja hälinää) Arttu on kertonut, että hän ei halua puhua. Henkilöstön kanssa kahden kesken ja leikeissä juttelee paljonkin. Artun ja huoltajien kanssa on sovittu, että harjoitellaan yhdessä rohkeuden taitoa. • Autetaan Neaa rauhoittumaan yhteisissä, istumista vaativissa tilanteissa. • Edistetään Abdullahin suomen kielen sanavaraston kehittymistä.	<p>5.3 Toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi xx.xx.2022</p> <p>Missä arjen tilanteissa on tärkeää harjoitella taitoa? Miten orastavaa/kehittyvää taitoa voisi harjoitella? Millaista tukea lapsi tarvitsee taidon harjoittelemisessa? Miten aikuiset toimivat tukiessaan lasta taidon harjoittelemisessa?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arttua kannustetaan kertomaan näkemyksensä ryhmätilanteessa esimerkiksi ensin peukku ylös – peukku alas –tyyppisesti, myöhemmin sanallisesti. Puhutaan kaikkien kanssa rohkeuden taidosta ja jännittämisestä, opetellaan kannustamaan toista. Huolehditään, että ilmapiiri on rohkaiseva. • Pidetään istumisen määrä minimissään ja mahdollistetaan liikkuminen toimintojen välissä, jos istuminen on välttämätöntä. Painokoiraa on kokeiltu, se vaikuttaa rauhoittavan Neaa. • Nimetään asioita ja esineitä sekä käytetään kuvia niin päivittäin toistuvissa toiminnoissa kuin myös harvinaisemmin esiintyvien sanojen yhteydessä Abdullahin suomen kielen sanavaraston kehittymiseksi. Reissuvihkoon liitettyjen kuvien myötä perhe voi käydä päivän tapahtumia äidinkielellään läpi Abdullahin kanssa kotona.
<p>5.4 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia näkökulmia xx.xx.2022</p> <p>Abdullah käyttää useampaa eri kieltä sukulaisten ja ystävien kanssa, vanhemmat kertovat Abdullahin käyttävän varsinkin englannin kieltä sujuvasti. Huomioidaan Abdullahin kielitaito esim. nimetään satukirjojen kuvia myös englanniksi suomen kielen rinnalla.</p>	

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

5.5 Mahdolliset muut lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeen liittyvät tarpeet sekä lapsen tuen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet

xx.xx.2022

Eeron on vielä vaikea keskittyä meneillään olevaan toimintaan ja ylläpitää tarkkaavuuttaan tehtävän suorittamisen kannalta olennaisessa asiassa. Varsinkin ympäristön ärsykkeet haastavat herkästi Eeron tarkkaavuuden säätelyä. Eeron on vaikea aloittaa toimintaa itsenäisesti pelkkien sanallisten ohjeiden mukaan.

Eeron ympäristöstä karsitaan ylimääräisiä ärsykejä mm. toimimalla pienemmissä ryhmissä ja kiinnittämällä huomiota Eeron istumapaikkaan keskittymistä vaativassa toiminnassa. Eero voi kokeilla myös kuulosuojaimia ympäristön äänten karsimiseksi. Ohjeissa käytetään kuvatukea apuna ja pilkotaan samalla toimintaa pienemmiksi osasuorituksiksi. Aikuinen ohjaa Eeron kuvatuken käyttöä arjen kaikissa tilanteissa.

Eero tarvitsee tarkkaavuuden säätelyn tueksi useita tukitoimia varhaiskasvatuksen kaikissa tilanteissa, jotta tuki toteutuu tarkoituksenmukaisesti, tarvitsee Eero tehostettua tukea. Neuvolapsykologi suosittaa myös tehostetun tuen aloittamista.

5.6 Tuen muodot

Pedagogiset

xx.xx.2022

- Käytämme kuvia kaikissa toiminnoissa Eeron kanssa. Kuvat auttavat lasta keskittymään pukemiseen ja pilkkovat tekemisen pienemmiksi osasuorituksiksi.
- Olemme havainneet, että Annille tärkeää on erityisesti strukturoitu ympäristö sekä pysyvyys: Pilkotaan tehtävät (haastavat ensin), taataan rauhallinen työskentelypaikka (erityisesti äänet), kuvitetaan tilat ja toiminnot (varhaiskasvatuksen erityisopettaja luo yhteistyössä Annin toimintaterapeutin kanssa kuvakansion). Toistuvat rutiinit päivän aikana ja pysyvyys ryhmän henkilöstössä olisi tärkeää

Rakenteelliset

xx.xx.2022

Veera osallistuu kerran viikossa varhaiskasvatuksen erityisopettajan vuorovaikutusleikkiryhmään, jossa tavoitteena on erityisesti ....

Erityisopettajan konsultaatio kuukausittain sekä tarvittaessa erityisopetus pienryhmä- ja samanaikaisopetuksena.

Eeron varhaiskasvatusryhmässä työskentelee varhaisen tuen ohjaaja. Henkilöstöresurssia lisäämällä varmistetaan Eeron yksilöllinen tuki arjen tilanteissa, mm. siirtymissä sekä toiminta pienemmissä ryhmissä.

Hoidolliset

PVM

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA / ESIOPETUSSUUNNITELMA - Ohjaavia kysymyksiä ja esimerkkikirjauksia

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

5.7 Huoltajan/huoltajien kuuleminen tuen päätösten yhteydessä			
Huoltajat puoltavat Eeron tehostetun tuen aloittamista.			
PAIKKA JA PVM Forssassa xx.xx.2022			
HUOLTAJAN/HUOLTAJIEN ALLEKIRJOITUS			
5.8 Lapsen tuen toteuttamista koskeva hallintopäätös			
Tukipalvelut (yleinen tuki)	Tehostettu tuki	Erityinen tuki	
pvm/annettu	pvm/annettu	pvm/annettu	
pvm/kumottu	pvm/kumottu	pvm/kumottu	
Muita huomioita xx.xx.2022 Tukipalvelut: Varhaisen tuen ohjaaja Eeron varhaiskasvatusryhmässä, Varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio ja erityisopetus viikoittain			
5.9 Tarkennuksia toimintavuoden aikana lapsen tarpeiden mukaan			
pvm/huomiot	pvm/huomiot	pvm/huomiot	pvm/huomiot
Arttu on rohkaistunut jo puhumaan joitakin lauseita ryhmätilanteissa.	Nea osallistui lauluharjoituksiin salissa ja kahden viikon ajan on malttanut istua paikallaan.		

6. Muut mahdolliset lapsen varhaiskasvatuksessa / esiopetuksessa huomioitavat asiat (esim. päiväuniin, ruokailuun, pukeutumiseen yms. liittyvät asiat)

PVM

LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA / ESIOPETUSSUUNNITELMA - Ohjaavia kysymyksiä ja esimerkkikirjauksia

Siniset esimerkit, lähde: Sandberg, E. 2021. Pedagoginen tuki varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Punaiset esimerkit, lähde:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Lapsen%20vasu_ohjeistus_2022.pdf

7. Laatimisessa hyödynnetyt muut mahdolliset asiakirjat ja suunnitelmat
(esim. lääkehoitosuunnitelma, asiantuntijalausunnot + lausuntojen pvm)

--

8. Seuranta- ja arviointiajankohdat

Päivämäärä
